

VERZORGING VAN EENDEN

INLEIDING

Eenden zijn duizenden jaren geleden gedomesticeerd en hebben wereldwijde populariteit vergaard vanwege hun eieren, vlees en donsveren. Naast hun populariteit in de commerciële sector zijn eenden ook steeds populairder geworden als huisdier vanwege hun vriendelijke karakter en charmante gedrag. Hobbymatig gehouden eenden zijn vaak vrolijke en gezellig en kunnen een geweldig huisdier zijn voor gezinnen die toegewijd zijn aan het bieden van de juiste huisvesting, voeding en verzorging. Een eend wordt gemiddeld 8 tot 12 jaar oud; dit is belangrijk om in overweging te nemen voordat u een eend in huis neemt.

Met de Muskuseend als noemenswaardige uitzondering zijn alle gehouden eendenrassen afkomstig van de wilde eend (*Anas platyrhynchos*). Over de jaren heen zijn tal van rassen ontwikkeld die sterk van elkaar wisselen in uiterlijk, persoonlijkheid en eierlegend vermogen. Ondanks deze verschillen hebben alle eendenrassen vergelijkbare basisbehoeften waarin voorzien moet worden om ze gezond te houden:

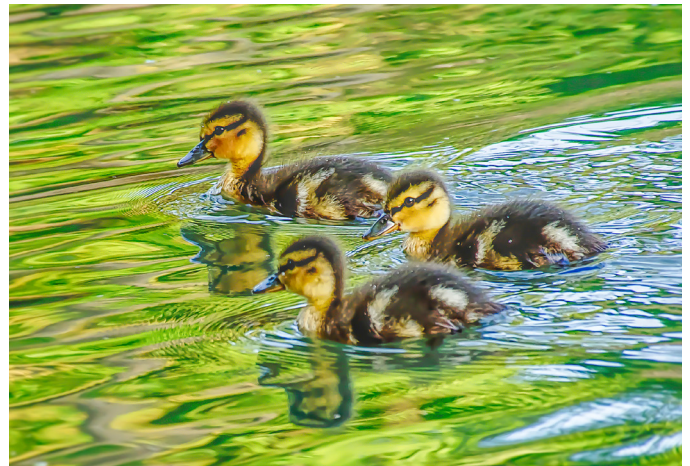
- Goede kwaliteit voeding
- Een schone leefomgeving (zowel op het land als in het water)
- Bescherming tegen roofdieren

Wat voor voeding is geschikt voor eenden?

Eenden hebben behoefte aan een goede kwaliteit eendenkorrel of -pellet en aan natuurlijke grassen om hun voedselzoekgedrag uit te kunnen voeren. Goede voeding vormt een belangrijke basis voor een goed en gelukkig leven van de vogels. Belangrijk is dat de (commercieel verkrijgbare) pellet of korrel die gevoerd wordt passend is voor de betreffende leeftijd.

- Eendenkuikens (pullen of pulletjes) dienen gevoerd te worden met een opgroei- of opfokkorrel tot ze ongeveer 24 weken oud zijn. Dit dieet bevat meer eiwit en bevat niacine, een voedingsstof die onmisbaar is om eendenkuikens goed te laten groeien. Geef eendenkuikens nooit gemedicineerd opfokvoer voor kuikens omdat hier middelen in kunnen zitten die niet toegestaan zijn voor gebruik bij eenden.
- Woerden (mannelijke eenden) en niet-leggende eenden dienen gevoerd te worden met een onderhoudsvoer; dit is meestal een voeding voor gevogelte waaraan geen extra eiwit of calcium is toegevoegd.
- Eierleggende eenden dienen gevoerd te worden met een legvoer of -korrel. Deze voeding bevat hoge gehalten aan calcium en eiwit zodat de eenden in goede gezondheid blijven terwijl ze goede kwaliteit eieren kunnen leggen.

Eenden zijn van nature grazers; het is daarom belangrijk dat ze beschikking hebben over planten en grassen, die in vergelijkbare hoeveelheden gevoerd mogen worden als de hoeveelheid pellet/korrel. Het laten grazen op gras kan bovendien een bijdrage leveren in de bestrijding van insecten en onkruid. Zorg er wel altijd voor dat het gebied vrij is van giftige planten voordat u de eenden op het land laat. U kunt contact opnemen met uw dierenarts of de website van de Amerikaanse dierenbescherming (ASPCA; <https://www.asPCA.org/pet-care/animal-poison-control>; let op: Engelstalig!) bekijken waar een lijst van giftige planten te vinden is.

Mais en andere voeding die rijk is aan koolhydraten (suikers) zoals brood of crackers dienen niet aan eenden gevoerd te worden omdat deze geen onderdeel zijn van het natuurlijke dieet van de eend, en het risico op gezondheidsproblemen zoals vetzucht kunnen verhogen.

Naast een vijver, dienen eenden ook altijd beschikking te hebben over water in een drinkbak of -schaal. Het water in deze schaal of bak dient dagelijks ververs te worden, net als het voer omdat eenden er een behoorlijke rommel van kunnen maken. Regelmatig verschonen van de voerbakken zorgt daarnaast voor minder ongedierte in de leefomgeving van uw eenden, en voorkomt daarmee ook verspreiding van ziekte.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: facebook.com/aavonline

VERZORGING VAN EENDEN

Huisvesting

Soort zoekt soort

Eenden van hetzelfde ras gaan vaak goed samen, maar het is belangrijk dat er niet teveel eenden op een bepaald leefgebied gehouden worden; overbevolking verhoogt het risico op agressie en verwondingen. Wanneer u van plan bent om verschillende soorten door elkaar te gaan houden, neemt u dan contact op met uw dierenarts of lokale, regionale of landelijke liefhebbersvereniging voor park- en sierwatervogels (bv. Aviornis; www.aviornis.nl) omdat sommige soorten niet vreedzaam samen kunnen leven. Grotere watervogels, zoals zwanen en ganzen, kunnen bijvoorbeeld agressief worden wanneer ze samen gehouden worden met eenden.

Bodem(bedekking)

Harde oppervlakten zoals beton dienen vermeden te worden omdat deze een belangrijke rol kunnen spelen in het ontwikkelen van zoolzweren. Gras en aarde zijn het meest geschikt om eenden op te houden maar vergen vaak meer tijd om schoon te houden. Opnieuw inzaaien van het gras of het omscheppen/omploegen van de aarde dient meestal minimaal 1-2 keer per maand te worden uitgevoerd, afhankelijk van de grootte van het verblijf. Wordt dit niet gedaan dan bestaat een kans op overgroei van bacteriën en toename van het aantal parasieten, wat problemen voor zowel het dier als de leefomgeving kan opleveren.

Inrichting van het verblijf

Er bestaan verschillende manieren om eenden te huisvesten. Een nestgelegenheid biedt uw eenden een gevoel van privacy en bescherming tegen weersinvloeden en roofdieren. Uitgeholde boomstronken, platforms, en hoge grassen waartussen de eenden kunnen scharrelen geven niet alleen een natuurlijke uitstraling aan het verblijf, maar dienen ook als verrijking voor uw gevederde vrienden.

Water

Elke gehouden eend dient beschikking te hebben over een waterplas of vijver om te kunnen zwemmen; Meestal wordt een diepte van tenminste 60 cm geadviseerd. Kleine kunstmatige vijvers kunnen gemaakt worden van beton, en zijn gemakkelijk om te leggen en met enige regelmaat schoon te maken. Grotere vijvers zijn geweldig voor uw gevederde vrienden om zichzelf in te vermaken, maar dienen voorzien te zijn van een (water) beluchtiger of filtratiesysteem om opbouw van ammoniak te voorkomen. Riet of waterplanten kunnen geplaatst worden aan de watterand om een natuurlijk filtratiesysteem te creëren.

Binnenhuisvesting

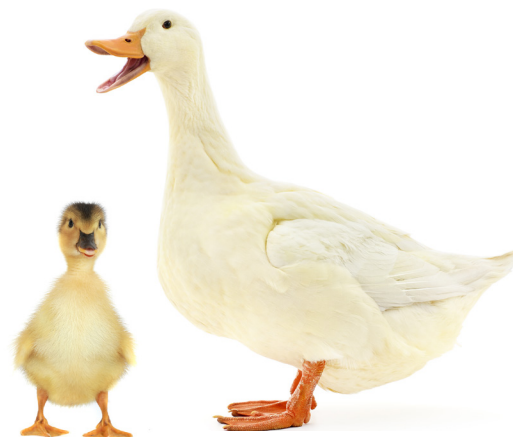
Hoewel eenden door hun vrolijke en sociale karakter zeer aantrekkelijk zijn als huisdier, zijn eenden die binnen in huis gehouden worden zeer gevoelig voor het ontwikkelen van onder andere zoolzweren en voedseltekorten. Het is in het algemeen niet aan te raden om eenden uitsluitend binnen te houden omdat ze toegang moeten hebben tot zachtere bodems en water waarin ze kunnen zwemmen. Toegang tot water is belangrijk om de veer kwaliteit optimaal te houden en stimuleert normaal poetsgedrag. Daarnaast is blootstelling aan ultraviolet licht (verkregen door blootstelling aan zonlicht) belangrijk voor de omzetting en activatie van vitamine D dat aanwezig is in het talg door de stuitklier geproduceerd wordt, en dit is op zijn beurt weer belangrijk voor calciumhuishouding en sterke botten.

Roofdieren

Vijvers moeten idealiter worden afgezet met netten om uw eenden te beschermen tegen roofdieren. Deze netten voorkomen ook dat wilde vogels, die ziekten kunnen verspreiden, toegang krijgen tot het verblijf. Nylon netten of draadgraas werken vaak goed voor dit doel. Wanneer u ervoor kiest om het verblijf niet af te zetten, zorg dan op zijn minst voor een afgesloten hok of ren met begroeiing zodat uw eenden een veilige plek hebben waar ze zich kunnen verstoppen voor roofdieren en zich kunnen terugtrekken gedurende de nacht.

Leewieken

In sommige landen en staten is wetgeving van kracht die de vrije vlucht van gedomesticeerde eenden verbiedt. Dit betekent dat uw eenden in deze gevallen opgesloten moeten worden in een verblijf dat omgeven is met netten of draadgaas, of dat de vleugels gekortwiekt of geleewiekt moeten worden om wegvliegen te voorkomen. Neemt u contact op met uw lokale dierenarts om erachter te komen welke richtlijnen en wetgeving voor u van toepassing zijn.

VERZORGING VAN EENDEN

Gezondheid en ziekte

Het is aan te raden om uw eenden kort na aanschaf door een dierenarts te laten onderzoeken om er verzekerd van te zijn dat ze gezond zijn. Net als voor honden en katten is een jaarlijkse gezondheidscontrole aan te raden. Eenden zijn gevoelig voor voet-, luchtweg- en maagdarmproblemen. Het is daarom belangrijk om extra waakzaam te zijn op veranderingen in het bewegingspatroon, eetlust, of gedrag.

Wanneer u een van de volgende verschijnselen waarneemt bij uw eenden, neem dan altijd contact op met uw dierenarts:

- Kreupelheid
- Gezwollen of rode poten
- Verminderde eetlust
- Sloomheid
- Benauwdheid, staartwippen gelijk met de ademhaling, niezen of neusuitvloeiing
- Elke andere verandering in uiterlijk of gedrag waarover u zich zorgen maakt

In het geval van sterfte

Wanneer er sprake is van ziekte met sterfte in uw groep kan een postmortaal onderzoek of sectie (vergelijkbaar met een autopsie) worden uitgevoerd. Zo'n onderzoek kan vaak de oorzaak van sterfte aan het licht brengen en helpen om vast te stellen of sprake is van een besmettelijke ziekte veroorzaakt door bacteriën of virussen die ook gevaarlijk kan zijn voor uw andere vogels. Wanneer u overweegt een postmortaal onderzoek of sectie te laten uitvoeren, neem dan contact op met uw dierenarts, plaats de overleden vogel in een plastic zak en plaats deze in de koelkast (niet de vriezer!). Wanneer u denkt aan een besmettelijke ziekte kunt u in sommige gevallen ook contact opnemen met de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit): bepaalde ziekten zijn namelijk aangifteplichtig, en in deze gevallen wordt uw vogel vaak opgehaald en onderzocht op kosten van de staat.

Eieren

Hoewel eendeneieren niet zo vaak gegeten worden als kippeneieren worden deze vaak wel beschouwd als rijker aan voedingsstoffen. Bepaalde eendenrassen, zoals de Campbell eend kunnen grote hoeveelheden eieren leggen. Wanneer u besluit om eenden te gaan houden voor de eieren is het belangrijk om de voeding aan te vullen met een legkorrel die een grotere hoeveelheid aan eiwit (15-18%) en calcium bevat. De eiproductie neemt af in de winterperiode; dit betekent dat u 13-14 uur licht per dag moet bieden in de vorm van kunstlicht wanneer u het hele jaar door eieren wilt hebben. Eendeneieren smaken niet hetzelfde als kippeneieren en ook kooktijden zijn anders, waardoor enige oefening vereist is om het koken met eendeneieren onder de knie te krijgen!

VERZORGING VAN EENDEN

AAV: Vaststellen van de standaard in vogelgeneeskunde

Vogelgeneeskunde is een onderscheidend en erg gespecialiseerd vak waarvoor uitgebreide training, gevorderde vaardigheden en praktijken specifiek ontworpen en uitgerust om opgenomen vogels te behandelen noodzakelijk zijn. De Association of Avian Veterinarians is opgericht om dierenartsen te voorzien van deze speciale voorlichting en om ze up-to-date te houden aan de hand van de nieuwste informatie rondom vogelgeneeskunde. De AAV houdt jaarlijkse vogelgeneeskundecongressen en publiceert het peer-reviewed tijdschrift *Journal of Avian Medicine and Surgery*. De AAV draagt ook jaarlijks financieel bij aan de bescherming van vogels en sponsort wetenschappelijke studies om zo de vooruitgang van kennis binnen de vogelgeneeskunde te stimuleren.

Voor meer informatie

Voor meer informatie over vogels kunt u uw dierenarts vragen naar kopieën van de volgende AAV Educatieve Brochures:

- Chlamydirose bij vogels
- Diergeneeskundige zorg voor uw gezelschapsvogel*
- Basiszorg voor gezelschapsvogels*
- Gedrag: Normaal en afwijkend
- Zorg voor hobbykippen
- Digitale weegschalen
- Veerverlies
- Voeding voor vogels
- Preventie van verwondingen en EHBO
- Management van chronisch ei-leggen bij gezelschapsvogels
- Ziekteverschijnselen bij gezelschapsvogels*
- Ultraviolet licht voor gezelschapsvogels
- Wanneer moet ik mijn vogel naar de dierenarts brengen?*
- Zoönosen bij hobbykippen*

*Beschikbaar in meerdere talen. Alle andere brochures zijn op het moment alleen beschikbaar in het Engels.

Online bronnen

Volg AAV op Facebook (www.facebook.com/aavonline) voor goede tips en het laatste nieuws voor vogeleigenaren. U kunt ons ook vinden op Twitter (@aavonline) en YouTube!

Onze website, www.aav.org, biedt een Find-a-Vet functie aan om u te helpen met het lokaliseren van vogelartsen over de gehele wereld. We bieden ook een verscheidenheid aan hulpbronnen aan zoals basisinstructies over de verzorging van vogels en meer. Bekijk de website vandaag nog!

Vrijwaring: De vertaalde informatie is in eerste instantie geschreven ten bate van de inwoners van Noord Amerika. Regelgeving kan per regio en land verschillen. Het is daarom mogelijk dat niet alles wat hier beschreven is toegestaan is in uw regio. U wordt daarom geadviseerd om te controleren of hetgeen hier beschreven wordt past binnen de regelgeving in uw omgeving, en dat u zich aan die regelgeving houdt.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: [facebook.com/aavonline](https://www.facebook.com/aavonline)